

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY MIASTA BOCHNIA
NA LATA 2017 – 2026

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
ZA 2018 r.**

*Opracowanie: Joanna Kuc
pracownik socjalny MOPS w Bochni*

Bochnia, 24 kwietnia 2018 r.

Rada Miasta Bochnia

Komisja Zdrowia, Rodziny i Pomocy Społecznej

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bochni przedstawia sprawozdanie za rok 2018 r. z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017 – 2026, przyjętej Uchwałą Nr XXXII/266/17 Rady Miasta Bochnia z dnia 30 marca 2017 r.

Realizacja celu strategicznego nr 1.

Zintegrowany system wsparcia rodziny i ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży

- 1.1. Wspieranie rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji i promowanie wartości rodziny
- 1.2. Profilaktyka uzależnień i innych zachowań ryzykownych
- 1.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona osób doświadczających przemocy

Rodzina jest strukturą społeczną, którą należy szczególnie chronić i wspierać, zwłaszcza, gdy jej funkcjonowanie ulega zmianie. W dobie zmieniającego się społeczeństwa, doświadczającego wielu kryzysów, w tym kryzysu wartości rodziny, jej modelu, funkcjonowania i systemu wychowania szczególnie istotną inicjatywą staje się wspieranie rodzin w umacnianiu ich wartości i znaczenia dla jakości społeczeństwa.

Promowanie wartości rodziny w społeczeństwie, szczególnie w oczach najmłodszego pokolenia, najczęściej zaczyna się w przedszkolu i szkole. Ww. placówki w ubiegłym roku licznie organizowały przedsięwzięcia o charakterze rodzinnym np. pikniki rodzinne, dni rodziny, obchody dnia matki, dnia ojca, dnia babci i dziadka czy dnia dziecka. Dane z placówek oświatowych zebrano w tabeli 1.

Tabela 1. Działania na rzecz promowania wartości rodziny w placówkach oświatowych

PLACÓWKI SZKOLNE	DZIAŁANIA NA RZECZ PROMOWANIA WARTOŚCI RODZINY I WYCHOWANIA	Liczba uczestników	Uwagi
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1	Organizacja Dnia Babci i	60	

(dane obejmują Gimnazjum Nr 1)	Dziadka w oddziałach „0”		
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2	brak szczegółowych danych	brak szczegółowych danych	
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4	brak szczegółowych danych	brak szczegółowych danych	
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5	Uroczyste spotkania z okazji Dnia Matki, Dnia Ojca oraz Dnia Babci i Dziadka	200 dzieci + członkowie rodziny	8 spotkań
	Piknik szkolny oraz z okazji święta patrona szkoły	500 osób (dzieci + członkowie rodziny)	
	Spotkania Klubu Miłośników Bolka i Lolka	x	8 spotkań, podczas których goście czytali dzieciom bajki i baśnie
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 7 (dane obejmują Gimnazjum Nr 2)	Dzień Babci i Dziadka Piknik Rodzinny Wychowanie do życia w rodzinie kl. 5-8, 3 gim.	Ok. 100 Ok. 600 111 uczniów	
PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE			
Miejskie Przedszkole Nr 1	Dzień Babci i Dziadka	112 dzieci + członkowie rodziny	
Miejskie Przedszkole Nr 2	Dzień Rodziny, Dzień Mamy i Taty, Piknik Rodzinny	108 dzieci + członkowie rodziny	6 przedsięwzięć
	Dzień Babci i Dziadka	100 uczestników	4 spotkania
Miejskie Przedszkole Nr 3	Dzień Babci i Dziadka Kolędowanie rodzinne	100 dzieci + członkowie rodziny	
Miejskie Przedszkole Nr 4	Spotkanie okolicznościowe: Dzień Babci i Dziadka	50 dzieci + członkowie rodziny	2 spotkania
	Pomoc dla rodzin „Świąteczna paczka”	udział wzięły dzieci wraz z rodzicami	1 akcja
Miejskie Przedszkole Nr 5	Spotkania okolicznościowe połączone z występami dzieci z okazji Dnia Babci i Dziadka	225 dzieci	9 spotkań
	Uroczystości z okazji Dnia Matki i Ojca	x	9 spotkań z dziećmi i rodzicami
	Spotkanie z psychologiem dla rodziców i nauczycieli	20 rodziców 4 nauczycieli	2 spotkania
	Pikniki rodzinne w poszczególnych grupach wiekowych	100 dzieci wraz z rodzicami	4 spotkania, wyjazdy
	Pomoc świąteczna „Świąteczna paczka”	udział wzięły dzieci wraz z rodzicami	1 akcja
Miejskie Przedszkole Nr 6	brak szczegółowych danych		

W działania na rzecz wspierania wartości rodziny i promowania przepływów międzypokoleniowych wpisuje się z szeroką ofertą **Miejskie Centrum Dzieci i Młodzieży „Ochronka”**. W 2018 r. MCDiM „Ochronka” realizowało inicjatywy adresowane do całych rodzin m.in. pikniki rodzinne, dzień babci, dziadka, dzień dziecka, spotkanie opłatkowe, spotkania informacyjne i poradnictwo. W łącznie **8 przedsięwzięciach** wzięło udział **400 osób**. Wydarzenia adresowane były zarówno do rodzin, opiekunów prawnych podopiecznych „Ochronki”, a niektóre z nich do szerszej społeczności. Spotkania były okazją do integracji różnych grup społecznych, wzmacniania potencjału dzieci młodzieży, spędzania wolnego czasu wspólnie ze swoją rodziną oraz stanowiły płaszczyznę do budowania pozytywnych relacji rodzinnych. Spotkania służyły także m.in. wzmocnieniu więzi międzypokoleniowych, podkreślaniu roli i znaczenia poszczególnych członków rodziny.

MCDiM „Ochronka” działa na rzecz zwiększania dostępności do zasobów kulturowych, rekreacji i sportu dla dzieci i młodzieży z rodzin, które mają trudności ekonomiczne w zaspokajaniu potrzeb poprzez m.in. umożliwienie bezpłatnego korzystania z oferty zajęć o charakterze rekreacyjno – sportowym: warsztaty taneczne, warsztaty fotograficzne, zajęcia z instruktorem sportu, sportowe rozgrywki ligowe, wyjazdy na zawody sportowe, zorganizowane turnieje sportowe (**15 przedsięwzięć, 120 uczestników**), jest organizatorem wyjazdów edukacyjno – wypoczynkowych dla łącznie 70 osób: w okresie letnim (16-dniowa kolonia nad morzem), w czasie ferii (7-dniowe zimowisko ze szkółką narciarską), organizuje wycieczki edukacyjne i rekreacyjne, m.in. (16-dniowa kolonia nad morzem), w czasie ferii (7-dniowe zimowisko ze szkółką narciarską), organizuje wycieczki edukacyjne i rekreacyjne, m.in. 4-dniowa wycieczka do Warszawy, 3-dniowe warsztaty dla liderów młodzieżowych w Odporyszowie, 1-dniowa wycieczka do Zatoru – Park Rozrywki i Dinozaurów. Uczestnicy „Ochronki”: korzystają ze wsparcia w zakresie zaspokajania potrzeb pokarmowych poprzez codzienne (poniedziałek – sobota) przygotowywanie posiłków na warsztatach kulinarnych (120 osób).

Działania na rzecz promowania wartości rodziny i wychowania realizowane są także przez **Miejski Dom Kultury** poprzez wydarzenia i imprezy ogólnodostępne, plenerowe, jak i w siedzibie MDK, wzmacniające pozytywny wizerunek rodziny – 35 wydarzeń, wspierające przepływy międzypokoleniowe – 25 przedsięwzięć, umożliwiające aktywne formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i rodziny - 69 wydarzeń. Dane szczegółowe znajdują się w sprawozdaniu z działalności Miejskiego Domu Kultury za 2018 r., które dostępne jest w siedzibie MDK, ul. Regis 1.

W ramach działalności **Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej** oferowany jest bezpłatny dostęp do multimedialnych kursów e-learningowych, obejmujących kursy językowe, szybkiego czytania, skutecznego zapamiętywania, sprawnego pisania na klawiaturze, fotografowania i fotoshop, do których wydano 76 kodów dostępu. Zrealizowanych zostało 40 spotkań i zajęć edukacyjnych (40 spotkań, 787 uczestników) dla dzieci ok. 3 lat z rodzicami/opiekunami w ramach Klubiku Skrzata w każdy czwartek. W ramach spotkań m. in.: bal przebierańców w Klubiku Skrzata, zajęcia z języka angielskiego

metodą Helen Doron, zajęcia z książką, plastyczne, ruchowe. Cykliczne spotkania dla dzieci i rodziców Klubiku Malucha zorganizowano także w Filii Nr 3 Biblioteki: 2 spotkania, w których uczestniczyło 9 osób.

Od września Filia Nr 6 Biblioteki organizowała zajęcia w ramach Filii Klubiku Mini Mini6 dla najmłodszych (2-3 latków) – odbyło się 16 spotkań, w których uczestniczyło 428 uczestników. Działanie dofinansowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2018 r.

Integracji rodziny służyła zorganizowana przez Bibliotekę Literacka rodzinna gra terenowa „Starcie na start” w Parku Uzbornia w dniu 17 czerwca w której wystartowało 15 drużyn rodzinnych – łącznie 41 uczestników.

Biblioteka była również współorganizatorem „Rodzinnej niedzieli z NGO, gdzie przygotowano „Zieloną czytelną” oraz blok konkursów i zabaw dla dzieci Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Bochni, Park Uzbornia. Piknik koordynowany przez Stowarzyszenie Rodzina Kłopinga w Bochni. Natomiast wspólnie z Fundacją Wspierania Kultury „Młode Talenty” przygotowano koncert w wykonaniu młodych artystów: „Pożegnanie lata. Radosna chwila trwaj...” (62 uczestników), a także koncert pamięci Marka Grechuty „Ocalić od zapomnienia” (125 uczestników).

W ramach działań podejmowanych przez PiMBP znalazły się także IV letnie muzykowanie – koncert na różne instrumenty w wykonaniu młodych czytelników Filii Nr 3 oraz występ trio smyczkowego z PSM II stopnia w Krakowie, Filia Nr 3 (55 uczestników), „Kolędy czas!” IV koncert kolęd i pastorałek w wykonaniu młodych czytelników Biblioteki i zespołu wokalnoinstrumentalnego, Filia Nr 3 (85 uczestników). Biblioteka włączyła się również w coroczną akcję charytatywną „Niech dla wszystkich dzieci zaświeci świąteczna gwiazdka” organizowanej przez Krytą Pływalnię w Bochni oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bochni.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bochni po raz trzynasty stał się organizatorem **Spotkania Wigilijnego** dla podopiecznych MOPS: osób starszych, samotnych oraz całych rodzin z dziećmi. W spotkaniu uczestniczyło **119 osób** oraz zaproszeni goście – przedstawiciele władz lokalnych oraz przedstawiciele instytucji – na co dzień zaangażowani w niesienie pomocy potrzebującym. W czasie spotkania, oprócz kolacji wigilijnej, w rodzinnej atmosferze składano życzenia, łamano się opłatkiem, śpiewano kolędy, kultywując tradycję przeżywania Świąt Bożego Narodzenia. Spotkanie ubogacił repertuar zespołu muzycznego „Rea Band”. Dla najmłodszych nie zabrakło niespodzianek od św. Mikołaja, zgromadzonych podczas **XIV Miejskiej Akcji Charytatywnej** „Niech dla wszystkich dzieci zaświeci świąteczna gwiazdka”, organizowanej we współpracy z Krytą Pływalnią im. Jana Kota w Bochni oraz partnerstwie Studia Promocji i Reklamy Akces.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera działania na rzecz wartości rodziny i osoby ludzkiej, także w sytuacji rodzin dotkniętych utratą dziecka nienarodzonego. W 2018 r. dzięki współpracy z jednym z zakładów pogrzebowych, Parafią św. Mikołaja i BZUK bezkosztowo zorganizowano 4 pogrzeby, w których pochowano łącznie 183 dzieci martwo urodzonych w bocheńskim szpitalu, których rodzice zrzekli się prawa do pochówku.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bochni w dniu 27 marca 2019 r. przedłożył Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej za rok 2018 r. oraz przedstawił informację o potrzebach związanych z dalszą realizacją **Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2019** przyjętego Uchwałą Nr XXXV/307/17 Rady Miasta Bochnia z dnia 29 czerwca 2017 r. Powyższe sprawozdanie jest także dostępne w siedzibie MOPS.

W 2018 r. około **4% ludności miasta** korzystało z pomocy materialnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Do najczęstszych powodów udzielania pomocy rodzinom należą długotrwała lub/i ciężka choroba oraz niepełnosprawność, a także ubóstwo. Znaczącymi powodami przyznawania pomocy przez MOPS w Bochni są także bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym szczególnie wychowywanie dzieci w rodzinie niepełnej.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy

RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ - OGÓŁEM	509	1182	100 %
POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	% OGÓŁU RODZIN*
UBÓSTWO	255	566	50 %
BEZDOMNOŚĆ	16	16	3 %
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA, W TYM:	33	180	6 %
- WIELODZIETNOŚĆ	19	129	4 %
BEZROBOCIE	183	506	36 %
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	288	578	57 %
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	329	675	65 %
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO, W TYM:	188	577	37 %
- RODZINY NIEPEŁNE	83	246	16 %
- RODZINY WIELODZIETNE	17	97	3 %
PRZEMOC W RODZINIE	19	64	4 %
ALKOHOLIZM	73	121	14 %
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU SIĘ DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	11	19	2 %

*Dane nie sumują się do 100 %. W jednej rodzinie może występować więcej niż jeden powód.

Źródło: MPIPS-03 za 2018 r.

Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej jedną piątą stanowią rodziny z dziećmi, jedną trzecią - rodziny emerytów i rencistów. Dane prezentuje tabela 3.

Tabela 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2018 r.

RODZINY OBJĘTE POMOCA SPOŁECZNĄ, w tym:	735	1630
RODZINY Z DZIEĆMI	154	647
RODZINY NIEPEŁNE	93	279
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW	243	379

Źródło: Dane MPiPS – 03 za 2018 r.

W 2018 r. na wypłatę świadczeń z pomocy społecznej wydatkowano **2.085.345 zł.** W 118 rodzinach wypłacano zasiłki stałe, 240 rodzinom wypłacono zasiłki okresowe, 169 rodzin, w 126 rodziny z dziećmi, korzystało z pomocy w formie posiłku - w tym łącznie 270 dzieci.

Tabela 4. Udzielone świadczenia w 2018 r.

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE DECYZJĄ	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
RAZEM	1080	x	2 085 345	509	1182
ZASIŁKI STAŁE, w tym:	118/	1202	629 765	118	126
- dla osoby samotnie gospodarującej	99	1031	577 520	99	99
- dla osoby w rodzinie	19	171	52 245	19	51
ZASIŁKI OKRESOWE, w tym z powodu:	240	1 749	320 432	235	523
- bezrobocia	77	470	133 884	74	240
- długotrwałej choroby	48	300	46 686	45	83
- niepełnosprawności	90	659	52 164	89	140
- możliwości nabycia uprawnień z innych systemów zabezpieczenia społecznego	4	9	2096	4	4
- inne przyczyny	57	311	85 602	51	138
SCHRONIENIE					
POSIŁEK, w tym:	324	39 318	233 392	169	599
- dla dzieci	270	30 051	208 576	126	546
USŁUGI OPIEKUŃCZE	120	26 071	13 756	118	132
USŁUGI OPIEKUŃCZE SPECJALISTYCZNE	5	577	34 890	5	17
ZASIŁKI CELOWE, w tym:	690		828 483	468	1 061
- zasiłki specjalne celowe	312	451	129 835	240	524

Źródło: Dane MPiPS – 03 za 2018 r.

Oprócz pomocy materialnej, pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2018 r. świadczyli pomoc w postaci **pracy socjalnej**, która jest głównym narzędziem oddziaływania na rzecz zmiany sytuacji osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej oraz wspierania pozytywnych zmian w rodzinach. Z tej pomocy skorzystały łącznie 1 492 osoby z **708 rodzin.**

W przypadku, gdy nie ma osób, które mogą sprawić pogrzeb osobie zmarłej na terenie gminy, pochówek organizowany jest przez MOPS. W przypadku, gdy zmarły

podlegał ubezpieczeniu społecznemu koszty pogrzebu są zwracane z zasiłku wypłacanego przez ZUS do wysokości udokumentowanych kosztów. Jeżeli osoba nie posiada prawa do wypłaty zasiłku pogrzebowego całość kosztów pokrywana jest przez gminę. W 2018 r. MOPS zorganizował jeden pogrzeb na koszt gminy i z tego tytułu poniesiono wydatki 2.648,00 zł.

Szczególną formą pomocy świadczonej rodzinom przeżywającym trudności w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczych jest wsparcie asystenta rodziny. W MOPS wsparcie to jest realizowane przez **3 asystentów rodziny**. W 2018 r. z pomocy tej korzystało **57 rodzin**, w których wychowywało się łącznie **148 dzieci**.

Asystenci rodziny udzielają bocheńskim rodzinom niezbędnej pomocy i wsparcia w przeżywanych trudnościach, działają na rzecz poprawy sytuacji życiowej rodziny ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji małoletnich dzieci, prawidłowego wypełniania zadań wynikających z roli rodzica, co przeciwdziała konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Wsparcie asystenta rodziny prowadzone są również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną i ukierunkowane są na przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz podjęcia na nowo ról rodzicielskich.

W ubiegłym roku w **rodzinach zastępczych** wychowywało się **66 dzieci** oraz **6 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych**.

W celu wzmocnienia działań pomocowych oraz ich koordynacji na rzecz niektórych rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny powoływane są **zespoły do spraw pracy z rodziną**. Zespoły te tworzy się w szczególnie trudnych i kryzysowych sytuacjach zaistniałych w rodzinie w celu zaplanowania i realizacji komplementarnej pomocy dla członków rodziny, a niekiedy podjęcia działań interwencyjnych. W 2018 roku zespół do spraw pracy z rodziną powołano na wniosek asystenta rodziny **w 3 rodzinach**, które znalazły się w sytuacji kryzysowej.

W 2018 r. **współpracę z asystentem rodziny zakończyły 15 rodzin**: 6 rodzin z powodu zrealizowania założonych celów współpracy, 2 rodziny z powodu zaprzestania współpracy, w 1 rodzinie z powodu braku efektów współpracy i w 6 rodzinach z powodu zmiany metod pracy (zmiana miejsca zamieszkania, osiągnięcie pełnoletności przez ostatnie dziecko).

W 2018 r. na terenie Gminy Miasta Bochnia realizowano także programy wsparcia materialnego dla rodzin z dziećmi takie jak: Karta Dużej Rodziny, Bocheńska Karta Rodzinna, stypendia szkolne i zasiłki szkolne, jak również program Rodzina 500+.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci. W 2018 r. Karty Dużej Rodziny wydano **182 rodzinom** z terenu Miasta Bochnia.

Program **Bocheńska Karta Rodzinna** również skierowany jest do rodzin wielodzietnych, zamieszkałych na terenie Miasta Bochnia. Celem Programu jest promowanie modelu rodziny z dziećmi i pozytywnego wizerunku rodziny poprzez zwiększenie rodzinom dostępności do dóbr kultury i sportu, usług komunikacji miejskiej oraz innych dóbr sprzyjających rozwojowi tych rodzin poprzez wprowadzenie oferty ulg i preferencji w usługach. Program Bocheńska Karta Rodzinna poszerza dotychczasowe formy wspierania rodzin przez samorząd bocheński, proponuje nowe rozwiązania oraz stwarza warunki i zachęty do aktywizowania się szerszych grup społeczności bocheńskiej i podmiotów gospodarczych.

W 2018 r. wydano **211** Bocheńskich Kart Rodziny. Oprócz oferty jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Bochnia rodziny mogą korzystać z ofert i zniżek u **61 Partnerów programu**. Ich lista zamieszczona jest na stronie www.bochnia.eu.

W 2018 r. wypłacono **stypendia szkolne** (zgodnie z ustawą o systemie oświaty) w łącznej kwocie 114 140 zł dla **102 uczniów** (I-VI) oraz **91 uczniów** (IX-XII), którzy znaleźli się w trudnej sytuacji materialnej i ich dochód nie przekroczył ustalonego kryterium dochodowego. Wypłacono także **1 zasiłek szkolny**, przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji mają mieszkaniowej możliwość ubiegania się o przydział lokalu z zasobów Gminy Miasta Bochnia, wśród nich lokali socjalnych. W 2018 r. w zasobach Gminy figurowały 232 mieszkania, w tym 153 mieszkania socjalne. W minionym roku złożono 6 nowych wniosków o przydział lokalu mieszkalnego, 54 osoby znajdowały się na liście osób oczekujących na wynajem.

Ponadto osoby, które mają trudności ekonomiczne z utrzymaniem mieszkania mogą ubiegać się o przyznanie dodatków: mieszkaniowego i energetycznego. W 2018 r. z dodatku mieszkaniowego korzystało 358 gospodarstw domowych – kwota wypłaconych dodatków wyniosła 399 146 zł. Z dodatków energetycznych skorzystało 196 gospodarstw – suma wypłaconych dodatków to kwota 25 489 zł.

Od 2016 r. rodziny uzyskują wsparcie w ramach Programu **Rodzina 500 plus**. Z pomocy mogą korzystać rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18 r.ż. Każda rodzina z minimum dwojgiem niepełnoletnich dzieci może otrzymać 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko. W przypadku rodzin z dochodem poniżej 800 zł netto na osobę rodzina otrzymuje wsparcie także na pierwsze dziecko. Dla rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne kryterium dochodowe jest wyższe i wynosi 1200 zł netto.

W 2018 r. ze **świadczenia wychowawczego** skorzystało **2250 rodzin**. Wypłacono łącznie 34 609 świadczeń.

Tabela 5. Świadczenia rodzinne wypłacane przez MOPS w Bochni w 2018 r.

RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA RODZIN	LICZBA ŚWIADCZEŃ	LICZBA OSÓB W RODZINIE	
			OGÓŁEM	W TYM DZIECI
Zasiłki rodzinne, w tym:	921	17 496	3 418	1 763

- do 5 lat	452	5 008	1 772	930
- od 5 do 18 lat	714	11 271	2 778	1 484
- od 18 do 21 lat	148	1 193	589	334
- powyżej 21 lat	6	24	15	8
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	737	6 309	2950	1 570
- urodzenia dziecka	84	86	361	191
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	75	599	308	156
- samotnego wychowywania dziecka	78	1 006	218	133
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	74	856	313	181
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	13	121	60	34
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	65	735	277	163
- rozpoczęcia roku szkolnego	601	990	2 549	1 372
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, w tym:	32	205	136	74
-- na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	10	84	55	29
-- na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	22	121	85	47
- wychowywania w rodzinie wielodzietnej	183	2567	968	622
Zasiłki rodzinne z dodatkami	921	23 805	3 418	1 763
Zasiłki pielęgnacyjne*	685	7 652	x	x
Świadczenia pielęgnacyjne	74	831	149	69
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	197	205	754	370
Świadczenie rodzicielskie	123	847	X	x
Świadczenie „Za życiem”	1	1	2	1
RAZEM	1 731	33 767	4 559	2 009

*dla dorosłych i dzieci

Źródło: dane Samodzielnej Sekcji Świadczeń Rodzinnych

W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił 33 767 świadczeń rodzinnych, w tym **23 805 zasiłków rodzinnych z dodatkami**.

Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego zależne jest m.in. od kryterium dochodowego.

Do zasiłku rodzinnego mogą przysługiwać dodatki:

- Dodatek z tytułu urodzenia się dziecka

- Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka
- Dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania
- Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Dla rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne, oprócz zasiłków rodzinnych, wypłacono także pomoc w formie zasiłków pielęgnacyjnych oraz świadczeń pielęgnacyjnych z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w związku z koniecznością sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym.

Ponadto **125 rodzinom** wypłacono świadczenia z **funduszu alimentacyjnego**. Świadczenia te przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Od stycznia 2017 r. wypłacane jest także nowe świadczenie **„Za życiem”**. Mogą z niego skorzystać rodzice dziecka żywo urodzonego posiadający wymagane zaświadczenie lekarskie stwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka. Wysokość jednorazowego świadczenia wynosi 4.000,00 zł. Świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu. W 2018 r. MOPS wypłacił **2 świadczenia** dla **2 rodzin**.

Kolejną formą wsparcia materialnego rodzin jest Program **„Dobry Start”**, jest to 300 zł jednorazowej pomocy dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymują świadczenie bez względu na dochód, przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymują świadczenie do ukończenia przez nie 24 roku życia. W 2018r. Programem „Dobry Start” objętych było **2519 rodzin**, wypłacono **3601 świadczeń**.

Szczegółowe dane dotyczące ilości wypłaconych świadczeń rodzinnych zawarte zostały w tabeli 5.

Informacje o powyższych świadczeniach dostępne są w siedzibie MOPS oraz na stronie internetowej www.mopsbochnia.pl.

Rodzinom z dziećmi w placówkach oświatowych, udzielana jest **pomoc psychologiczna i pedagogiczna**, szczególnie w sytuacjach kryzysowych, w zakresie rozwiązywania i przeciwdziałania występowaniu trudności wychowawczych.

Według danych Miejskiego Zespołu Edukacji w 2018 r. pomoc psychologiczno – pedagogiczną na podstawie orzeczeń i opinii Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej świadczona była dla dzieci z **5 szkół i 6 przedszkoli**. Każda ze szkół podstawowych realizuje pomoc dla uczniów w formie zajęć korekcyjno – kompensacyjnych, rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne, zajęć logopedycznych, terapeutycznych oraz dydaktyczno – wyrównawczych oraz obejmuje uczniów zindywidualizowaną ścieżką kształcenia. Przedszkola realizują pomoc logopedyczną, korekcyjno – kompensacyjną oraz

pomoc psychologiczną. Rodzice oraz uczniowie mogą korzystać z konsultacji indywidualnych, rozmów z pedagogami i wychowawcami, których zadaniem jest wspieranie funkcji wychowawczej rodziny.

Zakres udzielanej pomocy w poszczególnych placówkach prezentują dane zebrane w tabeli 6.

Tabela 6. Pomoc udzielana rodzinom w szkołach i przedszkolach w 2018 r.

PLACÓWKI SZKOLNE	Porady dla dzieci	Porady dla rodziców
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 (dane obejmują Gimnazjum Nr 1)	283	199 porad
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2	149	43 rodziców
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4	108	32 rodziców
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5	96	188 porad
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 7 (dane obejmują Gimnazjum Nr 2)	102	61 rodziców
PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE		
Miejskie Przedszkole Nr 1	20 (I-VI) 28 (IX-XII)	brak danych il.
Miejskie Przedszkole Nr 2	30	30
Miejskie Przedszkole Nr 3	50	brak danych il.
Miejskie Przedszkole Nr 4	3	3
Miejskie Przedszkole Nr 5	30	brak danych il.
Miejskie Przedszkole Nr 6	3	8

Źródło: Dane zebrane z placówek oświatowych z terenu Gminy Miasta Bochnia

Placówki oświatowe podejmują także działania informacyjne i profilaktyczne, skierowane do wszystkich rodziców, podczas zebrań wywiadowczych, organizują pogadanki na tematy związane z wychowaniem i zagrożeniami, wspierają proces wychowania dzieci i młodzieży. W szkołach dostępne są informacje dotyczące możliwości uzyskania pomocy w instytucjach na terenie miasta.

Pracownicy ww. placówek współpracują z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Policją, Strażą Miejską, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie pomocy rodzicom i dzieciom w rozwiązywaniu pojawiających się trudności.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizowana jest pomoc dla dzieci i młodzieży w formie wolontariatu. **Wolontariat** to dobrowolna, bezpłatna, świadoma praca na rzecz innych osób lub społeczeństwa, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Wolontariuszem może zostać każdy, zarówno student, osoba pracująca, emeryt, osoby bezrobotne. Bardzo często jedynym kryterium jest silna motywacja do niesienia innym pomocy. W MOPS pomoc wolontariusza jest skierowana do dzieci i młodzieży. Jej celem jest pomoc w nauce i wyrównywaniu braków edukacyjnych np. z matematyki czy języka obcego. Wykonywanie świadczeń przez wolontariuszy wymaga

posiadania odpowiednich kwalifikacji, a powierzone zadania powinny zostać odpowiednio dobrane do ich predyspozycji. Ważne, aby praca wolontariusza stanowiła uzupełnienie działań wykonywanych przez pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Wolontariusz nie jest pracownikiem ośrodka pomocy społecznej. Swoje świadczenia wykonuje na mocy tzw. porozumienia zawartego w formie pisemnej .

W naszym Ośrodku pracę w rodzinach wspiera **10 wolontariuszy**, którzy w 2018 r., podpisali porozumienia o wolontariacie. Wśród wolontariuszy znajduje się 1 studentka oraz 9 licealistów.

Wolontariusze świadczą nieodpłatną pomoc, głównie pomoc w nauce, łącznie **dla 12 dzieci**. Pomoc w formie wolontariatu otrzymały także **2 rodziny**, w których oprócz pomocy w nauce dzieciom szkolnym, prowadzono pracę w formie zabawy i wspierania rozwoju. Wsparcie wolontariuszy skierowane do rodzin ma na celu modelowanie prawidłowych postaw członków rodziny poprzez zabawę i edukację dzieci oraz rodziców w środowisku rodzinnym. Ich praca w rodzinie stanowi namiastkę rodziny wspierającej.

Praca wolontariuszy w Ośrodku pozwala na poszerzenie zakresu usług świadczonych przez MOPS, możliwość objęcia wsparciem większej liczby osób, integrację społeczną, szybsze reagowanie na potrzeby klientów oraz uzyskanie dodatkowego źródła informacji o potrzebach i problemach bocheńskich rodzin.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera rodziny w organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. W 2018 r. skierowano **40 dzieci** na letni wypoczynek w formie dochodzeniowego obozu rekreacyjno – sportowego (2 turnusy po 20 osób), organizowanego przez Krytą Pływalnię w Bochni.

Ponadto **3 dzieci** z rodzin objętych pomocą tutaj. MOPS wyjechało na kolonię w Julinku w terminie 19.08.2017 r. – 25.08.2017 r. organizowaną przez sieć handlową Intermarchè, a **4 dzieci** skorzystało z dwutygodniowego wypoczynku w Bobowej, zorganizowanego przez Kuratorium Oświaty w Krakowie.

Miejskie Centrum Dzieci i Młodzieży „Ochronka” w ramach swojej działalności również organizuje letni i zimowy wypoczynek dla swoich wychowanków. W 2018 r. w 5 zorganizowanych tego rodzaju przedsięwzięciach wzięło udział łącznie **100 dzieci**.

Szeroką ofertą spędzania czasu wolnego dysponowała **Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna**, w której w 2018 r. w 64 wydarzeniach wzięło udział 1592 uczestników, w tym dzieci.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w 2018 r. wskazał 3 projekty umożliwiające spędzanie wolnego czasu przez dzieci z rodzin z deficytami funkcjonowania. Były to Imprezy i wydarzenia otwarte, ogólnodostępne, zarówno plenerowe jak i na obiektach MOSiR Bochnia: Rodzinny Rajd Rowerowy, Piknik nad Rabą oraz Bieg „100km dla Niepodległej”.

Miejski Dom Kultury w Bochni oferował w 2018 r. szereg wydarzeń ogólnodostępnych, plenerowych oraz w siedzibie MDK adresowanych do dzieci i rodzin. Wśród nich 35 wydarzeń o charakterze wzmacniającym pozytywny wizerunek rodziny, 25 –

promujących przepływy międzypokoleniowe oraz 69 umożliwiających aktywne spędzenie czasu wolnego, w tym przez dzieci.

W **Miejskim Centrum Dzieci i Młodzieży „Ochronka”** w 2018 r. realizowano projekt, którego działania adresowane były w szczególności do dzieci, młodzieży i ich rodzin zamieszkujących tereny wskazane w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Bochnia na lata 2017-20126 jako zdegradowane (osiedla socjalne). W ramach projektu m.in. realizowano **pracę podwórkową (738 godzin)**, zrekrutowano ponad 20 osobową grupę dzieci i młodzieży z osiedli socjalnych i objęto ich oddziaływaniami stacjonarnymi w placówce, organizowano regularny transport dzieci do placówki.

Działania na rzecz organizacji dzieciom i młodzieży czasu wolnego realizowane są w placówkach oświatowych na terenie miasta. W każdej szkole podstawowej działa świetlica szkolna. Ponadto w szkołach realizowane są kółka zainteresowań i kluby o różnej tematyce. Do udziału w zajęciach pozalekcyjnych zaproszeni są wszyscy uczniowie w ramach szkoły.

Tabela 7. Organizacja czasu wolnego w placówkach oświatowych w 2018 r.

Placówka	Liczba przedsięwzięć	Działania
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 (dane obejmują Gimnazjum Nr 1)	45	Szkolny klub wolontariatu, zabawy andrzejkowe, bale szkolne, ogniska szkolne, wycieczki, wyjazdy do schroniska
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2	24	Koła zainteresowań, wolontariat, zajęcia rozwojowe, specjalistyczne
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4	40	dyskoteki, wycieczki, „Noc w Kopalni”, „Noc z lekturą”, kino, teatr, rekolekcje, dzień sportu
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5	100	Wycieczki szkolne krajoznawcze, naukowe, ogniska integracyjne, wyjazdy do kina, teatru, filharmonii, „Zielona szkoła”, zajęcia sportowe: koszykówka, piłka ręczna, piłka nożna, gimnastyka artystyczna, zajęcia z zakresu robotyki, sztuk walk wschodnich, kółko plastyczne, techniczne, taneczne
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 7	4	zajęcia sportowe, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno- społeczne, koła zainteresowań, wycieczki, ogniska

Źródło: Dane zebrane, opracowanie własne

Z pomocy **Miejskiego Centrum Dzieci i Młodzieży „Ochronka”** korzystają dzieci wychowujące się w środowiskach rodzinnych dotkniętych wieloma problemami, w tym

również problemem uzależnienia rodziców od alkoholu. Placówka dysponuje 120 miejscami.
Tabela 8. Trudności rodzin dzieci uczęszczających do MCDiM „Ochronka”

Rodzaj trudności w rodzinie	% do ogółu rodzin*
problemy alkoholowe	40
samotnie wychowujący rodzic	50
przemoc domowa	7
brak umiejętności wychowawczych	80
kryzysy rodzinne (rozstania rodziców, śmierć rodzica, problemy finansowe, nagła utrata pracy itp.)	90

*Dane nie sumują się do 100% - w jednej rodzinie występuje na ogół więcej niż jedna dysfunkcja

Wsparcie świadczone dzieciom w MCDiM „Ochronka” polega na pomocy psychologicznej, pedagogicznej, pomocy w nauce, odkrywaniu i rozwijaniu talentów dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Jest to sprawdzająca się w społeczności lokalnej forma kompensowania braków środowiskowych. „Ochronka” zapewnia bezpieczne i przyjazne warunki pobytu młodzieży, strukturalizuje czas wolny i promuje wartościowe sposoby jego spędzania. W pomocy dzieciom stara się oddziaływać na rodziny i korygować ich funkcjonowanie.

W 2018 r. pomocą w MCDiM „Ochronka” objętych zostało **64 dzieci. 45 rodzinom** udzielono **120 konsultacji i porad.**

MCDiM „Ochronka realizuje całoroczne warsztaty, programu socjoterapeutyczne oraz profilaktyczne z dziećmi i młodzieżą z grup ryzyka. Wszyscy wychowankowie MCDiM „Ochronka” obowiązkowo uczęszczają na zajęcia socjoterapeutyczne, a uczniowie klas gimnazjalnych dodatkowo na zajęcia profilaktyczne. W 2018 r. uczestniczyło w ww. przedsięwzięciach 120 uczestników (dzieci i młodzieży).

W placówkach oświatowych zostały opracowane **Programy Wychowawczo - Profilaktyczne**, na podstawie których realizowane programy klasowe wspierają wszechstronny rozwój uczniów w sferach: fizycznej, intelektualnej, społecznej, emocjonalnej i duchowej. Realizowano programy profilaktyczne i inne działania poświęcone przeciwdziałaniu podejmowania przez małoletnich zachowań ryzykownych, m.in.:

W Szkole Podstawowej Nr 1: godziny wychowawcze poświęcone profilaktyce uzależnień – 690 uczestników, 76 rozmów z rodzicami, diagnoza problemów 100 dzieci

W Szkole Podstawowej Nr 2 – 2 spotkań, 631 uczestników

W Szkole Podstawowej Nr 4 – 31 spotkań profilaktycznych, 701 uczestników

W Szkole Podstawowej Nr 5 – programy: „ Spójrz inaczej” – 48 uczniów, „Cukierki” – 90 uczniów, „Trzy koła” – 57 uczniów, „Spójrz inaczej na agresję” - 56 uczniów

W Szkole Podstawowej Nr 7: zajęcia psychoedukacyjne z psychologiem i/lub pedagogiem, warsztaty z psychologiem PPP (600 uczestników), programy profilaktyczne: „Proszę nie pal przy mnie”, „Cukierki”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Bieg po zdrowie”, „Trzymaj formę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Godność człowieka”, „Bezpieczne wakacje” zorganizowane przez PSSE i KPP, promocja zdrowego odżywiania „Śniadanie daje moc”, „Szkłanka mleka”, „Owoce w szkole”, spotkania z funkcjonariuszem Straży Miejskiej na temat bezpieczeństwa .

Przy udziale środków z budżetu Gminy Miasta Bochnia (3.700 zł), w ramach działalności MCDiM „Ochronka” zorganizowano 16 spotkań zajęć tanecznych, w których każdorazowo uczestniczyło 15 uczestników z rodzin dotkniętych problemami w funkcjonowaniu.

Ponadto zorganizowano 3 konkursy dla ok. 1000 uczniów szkół podstawowych pn. „Dbaj o zdrowie”, również przy udziale środków budżetu Gminy Miasta Bochnia (dane WPIRM UM Bochnia).

W strukturach MOPS działa **Miejski Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy**, gdzie istnieje możliwość uzyskania konsultacji psychologicznych, terapeutycznych, prawnych oraz wsparcia informacyjnego ze strony pracownika socjalnego. Tabela 9 prezentuje dane liczbowe dotyczące konsultacji udzielonych w ww. Punkcie.

Łącznie zrealizowano **1015 godzin** konsultacji i porad.

Tabela 9. Konsultacje w Miejskim Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym dla Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy w 2018 r.

RODZAJ KONSULTACJI	LICZBA KONSULTACJI
osoby uzależnione od alkoholu	337
osoby współuzależnione	38
osoby doznające przemocy	4
osoby stosujące przemoc	2
dorośle dzieci alkoholików	0
konsultacje inne	19
TYP KONSULTACJI	LICZBA ZREALIZOWANYCH GODZIN
- prawne	198
- psychologiczne	196
- terapeutyczne	523
- z zakresu pomocy społecznej	98

Źródło: opracowanie własne

Pomoc rodzinom borykającym się z problemem alkoholowym, oprócz punktu konsultacyjnego, świadczy **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, do której w 2018 r. wpłynęło 46 wniosków o podjęcie działań wobec osób, u których może występować problem alkoholowy. Na wezwanie Komisji stawily się 43 osoby, z których 19 skierowano na konsultacje specjalistyczne, 10 osób zostały zobowiązane do realizacji leczenia odwykowego.

Pracownicy MOPS w Bochni skierowali w 2018 r. 30 wniosków o podjęcie działań wobec osób z problemem alkoholowym, 13 osób podjęło leczenie uzależnienia.

MKRPA w 2018 r. podejmowała także działania profilaktyczne takie jak przeprowadzenie zajęć edukacyjno-wychowawczo-profilaktycznych z tematyki uzależnień od alkoholu, narkotyków i dopalaczy w klasach 6 i 7 w szkołach podstawowych w Bochni.

Na terenie miasta działa **Stowarzyszenie „Nowa Szansa”**, które świadczy wsparcie osobom uzależnionym i ich rodzinom w radzeniu sobie z problemem uzależnienia. W ramach stowarzyszenia odbywają się cotygodniowe spotkania tzw. Grupy AA oraz istnieje możliwość konsultacji indywidualnych z osobami, które nałóg pokonały. Stowarzyszenie organizuje także weekendowe warsztaty dla osób uzależnionych i ich rodzin m.in. w Lubaszowej i Gliczarowie Górnym k. Zakopanego, gdzie w rodzinnej atmosferze i zachwycających okolicznościach przyrody, wzmacniają własne kompetencje w walce z nałogiem. W 2018 r. MOPS w Bochni udzielił pomocy w formie opłacenia udziału w 5 takich warsztatach dla 1 osoby na łączną kwotę 675,00 zł.

Działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych zachowań ryzykownych realizuje **Straż Miejska** w Bochni. Straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i prawa miejscowego.

Straż Miejska prowadzi Centrum Monitoringu Miasta Bochnia, w ramach którego dysponuje 17 kamerami obrotowymi i 2 stałopozycyjnymi. 24 kamery zlokalizowane są w Rodzinnym Parku Uzbornia. Zapis obrazu zdarzeń w miejscach publicznych odbywa się całodobowo i rejestrowany jest na dyskach. W godzinach 7.00 – 23.00 operator monitoringu prowadzi bezpośredni podgląd obrazu z dowolnie wybranych kamer. Obserwacja i rejestrowanie obrazu zdarzeń w miejscach publicznych przy użyciu środków technicznych ma na celu utrwalanie dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, przeciwdziałania przypadkom naruszania spokoju i porządku w miejscach publicznych, ochrony obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.

W 2018 r. Straż Miejska ujawniła 4602 zdarzeń z zakresu naruszenia ładu i porządku publicznego. Wobec sprawców zastosowano środki oddziaływania wychowawczego w postaci postępowania mandatowego, pouczenia lub wniosku o ukaranie do właściwego miejscowo sądu.

W 2018 r. system monitoringu nie był rozbudowywany.

Straż Miejska w Bochni realizowała zajęcia edukacyjne oraz prewencyjno – profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży w zakresie kształtowania w nich właściwych postaw i bezpiecznych form postępowania w różnych sytuacjach zagrożenia. Tematyka organizowanych spotkań i wygłaszanych prelekcji dostosowana była do odpowiednich grup wiekowych, poziomu edukacyjnego oraz możliwości psychofizycznych słuchaczy. W 2018 r. koordynatorzy ds. profilaktyki w ramach projektu „Bezpieczna szkoła i wszystko dookoła” zrealizowali następujące programy prewencyjno – edukacyjne: „Zebra”, „Bezpieczne miasteczko”, „Odblaskowa szkoła”, „Bezpieczny przedszkolak”, „Bezpieczna droga”, „Bezpieczne wakacje”, „Odpowiedzialność karna osób nieletnich i młodocianych”, „Profilaktyka ryzykownych zachowań oraz temat HIV i AIDS”.

W 2018 r. z oferty programowej straży miejskiej skorzystało **11 placówek oświatowych** z terenu miasta. Przeprowadzono **44 spotkania edukacyjne**, łącznie uczestniczyło w nich **1 314 osób**.

W dniu 22 lutego 2019 r. Dyrektor MOPS w Bochni przedłożył Radzie Miasta Bochnia sprawozdanie z realizacji **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy** za rok 2018. Sprawozdanie dostępne jest także w siedzibie MOPS w Bochni, ul. Kolejowa 14.

Działania profilaktyczne i interwencyjne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowane są w ramach **Zespołu Interdyscyplinarnego**.

W 2018 r. prowadzono procedurę „**Niebieskiej Karty**” w **146 rodzinach dotkniętych przemocą** (założono 82 „Niebieskie Karty” w rodzinach). Połowa rodzin dotkniętych przemocą to rodziny z dziećmi. W 2018 r. zakończono 95 procedur w związku z ustaniem przemocy w rodzinie i uzasadnionym przypuszczeniem o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz w oparciu o rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” do pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz stosującymi przemoc powołanych jest 14 stałych grup roboczych, które spotykają się minimum 3 razy do każdej sprawy w celu stworzenia indywidualnego planu pomocy rodzinie, jego realizacji i monitorowania. W skład grup roboczych obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty oraz ochrony zdrowia. W odrębnym sprawozdaniu informowano szczegółowo o działaniach podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W tym miejscu zaznaczam jedynie, że działania te są coraz bardziej profesjonalne i przynoszą (choć nie we wszystkich przypadkach) efekty w postaci zatrzymania przemocy.

W ramach pracy Zespołu podejmowane są także działania profilaktyczne. W ubiegłym roku opublikowano **1 artykuł** dotyczący przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach („Zwiastun Maryi”), informacje zostały zamieszczone także na stronie internetowej MOPS. Ponadto zorganizowano spotkania profilaktyczne w MOPS dla przedstawicieli instytucji prowadzących pracę z rodziną na terenie Bochni (pracownicy szkół, przedszkoli, sądu, poradni zdrowia) oraz rozdysponowano **190 ulotek** dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.

Wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne osobom w kryzysie świadczy na terenie Bochni również **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**.

Od kwietnia 2017 r. OIK realizuje projekt „OIK całą dobę”, w ramach którego pomoc pracowników Ośrodka świadczona jest 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu. Ponadto, w OIK, utworzono miejsca hostelowe dla osób, które znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji z uwagi na doświadczaną przemoc w rodzinie. W ubiegłym roku pomocy udzielono 10 osobom w związku z problemem doświadczania przemocy w rodzinie, w tym **1 osobie** z terenu Miasta Bochnia.

W ramach świadczenia pomocy grupowej dla osób dotkniętych problemem przemocy

w rodzinie, OIK prowadził działania na rzecz zarówno osób doświadczających przemocy – grupa psychoedukacyjna, w której wzięło udział 16 osób w tym **6 osób** z terenu miasta Bochnia jak i dla osób stosujących zachowania przemocowe – grupa korekcyjno – edukacyjna, w której wzięło udział 51 mężczyzn, w tym **6 mężczyzn** z terenu Miasta Bochnia.

OIK realizował także działania profilaktyczne dotyczące problematyki uzależnień, przemocy, agresji rówieśniczej poprzez prowadzenie warsztatów i szkoleń dla dzieci i młodzieży, a także dla grona pedagogicznego. W 2018r. przeprowadzono **2 warsztaty** dla dzieci i młodzieży pt. „Złość Agresja Przemoc” dla szkół z terenu Miasta Bochnia, w których brało udział **43 uczniów**.

W Szkole Podstawowej Nr 1 zorganizowano spektakl profilaktyczny „Jasne i ciemne strony Internetu” dla **300 widzów**, realizowano także program „Cyfrowobezpieczni”, w którym uczestniczyło **395 uczniów**. Ponadto odbyły się zajęcia profilaktyczne prowadzone przez funkcjonariuszy Policji dla **25 uczniów** klas IV oraz zajęcia profilaktyczne dla **70 uczniów** klasy „0” prowadzone przez dzielnicowego.

W Miejskim Przedszkolu Nr 2 wdrożono program edukacyjny w grupie dzieci 6-letnich pod hasłem „Chronimy dzieci” z fundacji „Dajemy dzieciom siłę” – prewencja przemocy, w tym przemocy seksualnej i zachowań ryzykownych. W zajęciach uczestniczyło **25 dzieci**.

W ramach działań profilaktycznych pracownicy OIK przeprowadzono szkolenie w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Bochni dla pedagogów i wychowawców szkół powiatu bocheńskiego nt. „Przemoc w rodzinie wobec dziecka” w których wzięło udział **11 osób**.

Dzieci z rodzin, w których występuje problem przemocy otaczane są wsparciem w MCDiM „Ochronka”, w ramach którego prowadzone są rozmowy wspierające z dzieckiem i członkami rodziny. W ubiegłym roku pomocą tą objęto **3 dzieci**.

Realizacja celu strategicznego nr 2.

Aktywizacja i włączenie społeczne grup marginalizowanych, zagrożonych wykluczeniem społecznym

- 2.1. Aktywizowanie osób oddalonych od rynku pracy
- 2.2. Sprzyjanie rozwojowi ekonomii społecznej i innym formom integracji społecznej
- 2.3. Rewitalizacja środowisk ulegających wykluczeniu społecznemu

W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bochni w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego realizował projekt **„Aktywni razem – w społeczeństwie i na rynku pracy”**. Projekt kierowano do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem, z uwzględnieniem osób zamieszkujących obszary objęte rewitalizacją, będących w wieku produkcyjnym i pozostających w stanie bierności zawodowej. Rekrutacje prowadzono z zachowaniem zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz zasadę równości i dostępności projektu dla osób z niepełnosprawnością. Ponadto w rekrutacji stosowano kryteria premiujące dla osób doświadczających wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek (ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność intelektualna, sprzężona, zaburzenia psychiczne etc.)

Dzięki indywidualnej diagnozie każdy z uczestników projektu został objęty wsparciem dostosowanym do potrzeb i możliwości. Zaproponowane ścieżki wsparcia obejmowały szkolenia, kursy i doradztwo o charakterze społecznym, edukacyjnym oraz zawodowym m.in. Trening Kompetencji Społecznych, Kursy Informatyczne, Kurs informatyczny ECDL, Indywidualne Konsultacje Psychologiczne, Szkołę dla Rodziców, grupy wsparcia, wspieranie uzupełnienia wykształcenia, Indywidualne Doradztwo Zawodowe, Prawo Jazdy czy nauka języków obcych. Część szkoleń realizowano podczas wyjazdów szkoleniowych.

Przewidziane wsparcie zakładało przygotowanie uczestnika projektu do realizacji indywidualnie dobranych podczas doradztwa zawodowego kursów zawodowych, a następnie podjęcia trzymiesięcznego stażu zawodowego. Po przejściu pełnej ścieżki w ramach projektu zakładano, że część uczestników projektu podejmie zatrudnienie.

Chęć przystąpienia do projektu zadeklarowały 18 osób, z którymi podpisano **kontrakty socjalne**. Zrealizowano następujące formy wsparcia dla uczestników projektu:

- Trening Kompetencji Społecznych dla 11 osób
- Kursy Informatyczne dla 10 osób
- Kursy Informatyczne ECDL dla 5 osób
- Indywidualne Konsultacje Psychologiczne dla 7 osób
- Indywidualne Konsultacje Prawne dla 8 osób
- Szkołę dla Rodziców dla 8 osób
- grupa wsparcia dla wszystkich uczestników - 18 osób
- wspieranie uzupełnienia wykształcenia dla 3 osób
- Indywidualne Doradztwo Zawodowe dla 17 osób
- staże zawodowe dla 13 osób

- nauka języków obcych (jęz. angielski) dla 4 osób

15 uczestników projektu korzystało z **kursów zawodowych**:

- Obsługa kasy fiskalnej i programu do fakturowania – 1 osoba
- Kurs kosmetyczny – 1 osoba
- Sprzedawca – magazynier z kasy fiskalnej i programu do fakturowania – 5 osób
- Kurs Kadry i Płace z obsługą programów Płatnik, Symfonia, Optima – 1 osoba
- Pomoc kuchenna - 3 osoby
- Pracownik usług kosmetycznych – 1 osoba
- Kurs obsługi wózka widłowego – 2 osoby
- Operator ładowarko-koparki – 1 osoba

Ponadto:

- Kurs Prawo Jazdy kat. B – 7 osób

W czasie spotkań grupy wsparcia realizowane były tematy związane z aktywizacją społeczną, działania o charakterze motywującym, zorientowane na poznawanie własnych zasobów i możliwości, budujące pewność siebie, projektujące ścieżkę kariery zawodowej, pobudzające aspiracje edukacyjne oraz działające na rzecz świadomego planowania przyszłej drogi zawodowej. W trakcie spotkań grupy wsparcia uczestnicy nawiązali także znajomości i przyjaźnie, które stanowią wartość dodaną projektu, istotną dla ich dalszej aktywności społecznej. Beneficjenci projektu mieli także możliwość korzystania z propozycji aktywności kulturalno – rekreacyjnych takich jak: wyjazd do teatru i restauracji w Krakowie, wyjście do kina, wizyta w ZOO w Krakowie (uczestnicy i ich dzieci), Wyjazd w dwa dni do Bacówki „Biały Jeleń w Iwkowej (w ramach treningu kompetencji społecznych.

W 2018 r. realizację projektu zakończyło 17 osób, pozostałym przedłużono udział w projekcie z uwagi na kontynuację realizacji kursów zawodowych lub podejmowanie stażu zawodowego.

Spośród wszystkich uczestników projektu 13 osób podjęło **staż zawodowy**, a 6 osoby **uzyskały zatrudnienie**.

Wedle podanych przez Miejski Zespół Edukacji danych, zgodnie z ramowymi planami nauczania w starszych klasach 5 szkół podstawowych przeprowadzonych zostały **zajęcia z doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży**. Działania miały na celu przygotowanie młodzieży do przyjęcia kreatywnej postawy na rynku pracy. W okresie IX 2017 -VI 2018 zajęcia z doradztwa zawodowego zostały przeprowadzone w w klasach VII dla 348 uczniów w 15 oddziałach po 10 spotkań tj. łącznie 150 godzin. Dla o536 uczniów klas II i III gimnazjum działania były prowadzone w ramach lekcji wychowawczych. W okresie IX 2018 – XII 2019 zajęciami z doradztwa zawodowego będą objęci uczniowie klas VII i VIII szkół podstawowych tj. około 660 uczniów w 28 oddziałach po 10 spotkań, co daje 280 godzin. Dla około 251 uczniów klas III gimnazjalnych działania będą odbywały się w ramach godzin wychowawczych.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Bochnia w MCDiM „Ochronka”

realizowano projekt adresowany do dzieci i młodzieży zamieszkujących tereny wskazane w GPR Miasta Bochnia na lata 2017- 2026 jako zdegradowane (socjalne) – opisano wyżej (str. 14-15)

Realizacja celu strategicznego nr 3.

Aktywność i bezpieczeństwo socjalne osób starszych i niepełnosprawnych

- 3.1. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie uprawnień osób starszych i niepełnosprawnych, ich potencjału i potrzeb
- 3.2. Zwiększenie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do usług opiekuńczych i innych form wsparcia środowiskowego
- 3.3. Inkluzja osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym
- 3.4. Zabezpieczenie potrzeb socjalnych osób starszych i niepełnosprawnych

W kształtowaniu pozytywnych postaw wobec osób starszych i niepełnosprawnych najistotniejszą rolę odgrywają instytucje, w których zadania wpisane jest wychowanie. Bowiern szacunek, tolerancja i wyrozumiałość dla słabszych, chorych, niepełnosprawnych czy starszych promowana w młodości procentuje kapitałem silnego i opiekuńczego społeczeństwa.

W ubiegłym roku liczne działania na rzecz tolerancji i szacunku wobec starszych realizowały placówki oświatowe, przedszkola, MCDiM „Ochronka”, przede wszystkim w obchodach dnia babci i dziadka, o których pisano wcześniej.

W dwóch placówkach oświatowych na terenie miasta funkcjonują klasy i oddziały integracyjne, w których prowadzone jest wspólne kształcenie dzieci niepełnosprawnych ze zdrowymi. W Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 z oddziałami integracyjnymi działa 7 takich klas oraz oddział przedszkolny integracyjny, w Miejskim Przedszkolu Nr 2 działają 3 oddziały integracyjne. Jednym z celów takiej organizacji wspólnego nauczania jest kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.

Uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 uczestniczyli w działaniach wolontaryjnych i charytatywnych zbiórkach.

W Szkole Podstawowej Nr 5 zorganizowano i przeprowadzono akcję „Pola nadziei” (sprzedaż żonkili) dla hospicjum domowego im. Bł. E. Bojanowskiego oraz kiermasze ciast na rzecz podopiecznych Fundacji „Auxilium”.

Miejskie Przedszkole Nr 2 zorganizowało spotkanie integracyjne dzieci z osobami starszymi w DPS w Bochni.

Miejskie Przedszkole Nr 4 umożliwiło swoim wychowankom udział w teatrykach aktorów krakowskich m.in. o tematyce tolerancji i poszanowania drugiego człowieka. Wydarzenia realizowano we wszystkich grupach przedszkolnych.

Miejskie Przedszkole Nr 5 Organizowało zajęcia wychowawczo – dydaktyczne uczące tolerancji i akceptacji odmienności innych ludzi. Zajęcia prowadzone były w grupach 5- i 6-latków zgodnie z planami pracy wychowawczo – dydaktycznej.

Osobom, które z racji wieku, choroby czy niepełnosprawności nie są w stanie zaspokajać swoich podstawowych potrzeb samodzielnie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy w formie **usług opiekuńczych** świadczonych przez opiekunki

środowiskowe. Praca opiekunek środowiskowych zatrudnionych w MOPS to jedna z możliwości zabezpieczenia osób starszych i niepełnosprawnych w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Świadczona pomoc dotyczy pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych podopiecznego, opiekę higieniczną, pielęgnację podopiecznego, zapewnienie w miarę możliwości kontaktu z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze przyznawane w oparciu o Uchwałę nr XXXV/343/05 Rady Miejskiej w Bochni z dnia 12 sierpnia 2005 w sprawie warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat oraz trybu ich pobierania, pozwalają niejednokrotnie utrzymać osobę starszą w dotychczasowym środowisku życia i oddalić ją od konieczności pobytu w DPS.

Zorganizowanie w miejscu zamieszkania usług opiekuńczych na wysokim poziomie jest niejednokrotnie alternatywą dla kosztownego pobytu w DPS.

W 2018 r. z pomocy opiekunek środowiskowych skorzystało **120 osób**, dla których zrealizowano **26 071 godzin usług opiekuńczych**.

Rodziny z dziećmi zamieszkałe na terenie Gminy Miasta Bochnia mają ponadto możliwość korzystania z pomocy w formie **specjalistycznych usług opiekuńczych**.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznawane są uwzględnieniem szczególnych potrzeb osób (dzieci) wymagających pomocy w formie specjalistycznych usług, wynikających z rodzaju ich schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym np. fizjoterapeutę, psychologa, pedagoga o różnych specjalnościach, logopedę. W 2018 r. ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało **5 dzieci**, dla których zrealizowano **577 godzin zajęć specjalistycznych**.

Odpłatność za obie formy usług opiekuńczych ustalana jest na podstawie ustalonego dochodu rodziny.

Środki finansowe posiadane przez seniorów niejednokrotnie nie wystarczają na zabezpieczenie ich najbardziej podstawowych potrzeb życiowych jak opłaty mieszkaniowe i za media, zakup żywności i środków czystości czy niejednokrotnie finansowanie drugiego leczenia i zakup leków. Nierzadko są oni pozbawieni wsparcia rodziny nie tylko finansowego, ale także społecznego i emocjonalnego.

W 2018 r. z pomocy finansowej MOPS w Bochni korzystały **243 rodziny rencistów i emerytów** o łącznej liczbie **379 osób** w rodzinach. 288 rodzinom przyznano pomoc z powodu występowania przesłanki niepełnosprawności, 329- z powodu występowania długotrwałej lub ciężkiej choroby. 118 osobom wypłacono zasiłki stałe dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnych do pracy. Wszystkie osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pieniężnych, w tym seniorzy, są objęci przez pracowników socjalnych w rejonach pracą socjalną.

Osoby starsze i niepełnosprawne, które ze względu na stan zdrowia nie są zdolne do samodzielnej egzystencji i nie mogą liczyć na pomoc w postaci opieki ze strony osób najbliższych, objęte są pomocą w postaci umieszczenia w **domu pomocy społecznej**. Koszty pobytu w DPS są w 70 % pokrywane z posiadanego dochodu klienta. W pokryciu pozostałej części należności za pobyt w DPS partycypują osoby zobowiązane do alimentacji, których sytuacja osobista i majątkowa, ustalona w postępowaniu administracyjnym, na to

pozwała. W pozostałej części koszty pokrywa gmina. W 2018 r. w domach pomocy społecznej przebywały **54 osoby** z terenu Gminy Miasta Bochnia, w których kosztach pobytu partycypował MOPS na łączną kwotę **1.174.441 zł.**

Na terenie miasta działalność prowadzi **Dzienny Dom Senior – Wigor**. Dom zapewnia 29 miejsc dla osób powyżej 60. roku życia. W 2017 r. w ramach projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej utworzono kolejne 10 miejsc. Łącznie w 2018 r. korzystało 51 osób, w tym **47 podopiecznych** z terenu Gminy Miasta Bochnia.

Uczestnikom proponowane są zajęcia, których głównym celem jest aktywizacja społeczna, poprzez wspólne spotkania, aktywność kulturalną, rekreacyjną. Możliwe jest korzystanie z terapii zajęciowej, treningu funkcji poznawczych czy muzykoterapii. Dom zapewnia posiłek, dostęp do stanowisk komputerowych a także pomoc wykwalifikowanej kadry w bieżących sprawach osób starszych.

Wśród oferty Domu w 2018 r. znalazły się usługi:

- opiekuńcze: pomoc w czynnościach życia codziennego, samoobsłudze;
- socjalne: przewóz uczestników, ciepły posiłek;
- edukacyjne: wykłady , pogadanki i spotkania m.in. z dietetykiem, farmaceutą, fizjoterapeutą, olejarką;
- kulturalno – oświatowe: wycieczki, seanse filmowe, występy zespołów muzycznych, udział w konferencjach
- sportowo- rekreacyjne: spacer, gry terenowe, ćwiczenia na zielonej siłowni, nauka tańców;
- aktywności ruchowej i kinezyterapii: gimnastyka ogólnokondycyjna, ćwiczenia z obciążeniem oraz użyciem UGUL, masaż;
- aktywizujące społecznie: organizacja spotkań z rodzinami seniorów, spotkania z dziećmi w wieku szkolnym;
- terapia zajęciowa: zajęcia z muzykoterapii, zajęcia plastyczne;
- usługi pielęgniarstwa.

Szeroką ofertę wsparcia i aktywizacji dla seniorów prowadzi **Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga”**. Przy Stowarzyszeniu funkcjonuje Kolpingowski Klub Seniora zrzeszający kilkadziesiąt osób – w 2018 r. w jego działaniach uczestniczyło 38 seniorów. Członkowie KKS aktywnie działają podejmując inicjatywy wolontariatu w Domu Pomocy Społecznej w Bochni, realizują akcję „Niedzielny Obiad dla Seniora”. KKS by także organizatorem „Majówki z Kolpingiem”.

W ramach działalności prowadzone są zajęcia z gimnastyki ogólnorozwojowej, warsztaty rękodzieła, wykłady z zakresu zdrowia i bezpieczeństwa.

W ramach projektów zrealizowanych na rzecz wspierania i aktywizacji osób starszych przez Kolpingowski Klub Seniora znalazły się m.in. działania:

- „Majówka z Kolpingiem” – działanie współfinansowanie ze środków Budżetu Gminy – 52 uczestników
- „Niedzielny Obiad dla Seniora”- spotkanie integracyjne dla 37 osób starszych
- wyjście do kina dla 25 seniorów
- wydano 100 sztuk Ogólnopolskiej Karty Seniora – edycja bocheńska, oraz „koperty życia”
- „Spacer do Niepodległości” (w partnerstwie z PTTK Bochnia) – 4 wycieczki dla 86 osób

- „Sztuka Życia” – projekt finansowany z Rządowego Programu Aktywizacji Osób Starszych – łącznie ok. 400 osób uczestniczyło w działaniach: wycieczki, spotkania intergracyjne, wyjazdy do muzeów w Krakowie, wyjazdy do Miasteczka Galicyjskiego oraz Parku Etnograficznego w Nowym Sączu, spotkania edukacyjne z funkcjonariuszami Policji, warsztaty rękodzielnictwa.
- Wsparcie prawno – doradcze dostępne dla seniora” – projekt współfinansowany z Rządowego Programu ASOS, w ramach którego funkcjonował Senioralny Punkt Porad Prawnych i Obywatelskich „Kolping” (wsparcie dla 72 osób); prowadzono prelekcje dla seniorów: „Prawa seniorów”, „Senior – świadomy konsument” (dla łącznie 45 osób), zorganizowano także kurs komputerowy, z którego skorzystało 14 osób.
- „Godność człowieka – moja, twoja, nasza” – projekt współfinansowany z Rządowego Programu ASOS, w ramach którego zrealizowani m.in. Kolpingowskie Forum Seniora w Rabce – Zdroju (tygodniowy pobyt edukacyjno – rekreacyjny dla 3 osób), „Niedzielny obiad dla seniora” (dla 30 osób z terenu Miasta i Gminy Bochnia), wyjazd do teatru dla 10 uczestników, nagrano także film promujący ideę „Niedzielny obiad dla seniora”.

Osobom niepełnosprawnym na terenie Miasta Bochnia świadczona jest pomoc w **Środowiskowym Domu Samopomocy**. Dom jest placówką dziennego pobytu dla 27 osób z upośledzeniem umysłowym i psychicznie chorych, działającą 8 godzin dziennie przez 5 dni w tygodniu. Celem domu jest stworzenie podopiecznym systemu wsparcia społecznego poprzez zaspokojenie potrzeb bytowych, edukacyjnych, społecznych ukierunkowanych na podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. W ramach postępowania wspierającego – aktywizującego, które ma poprawić funkcjonowanie uczestnika w różnych sferach życia codziennego, prowadzone są różnego rodzaju treningi i zajęcia. Należą do nich:

- terapia funkcjonalna w codziennym życiu higieny osobistej, kulinarny, porządkowy, umiejętności praktycznych i budżetowy);
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, kształtowania pozytywnych relacji z innymi osobami;
- trening spędzania czasu wolnego;
- trening ruchowy;
- terapia zajęciowa;
- poradnictwo psychologiczne, socjalne, pedagogiczne dla uczestników i ich rodzin.

Dzięki różnorodności działań terapeutycznych, uczestnicy mają możliwość udziału w wielu wydarzeniach, do których poza placówką nie mieliby dostępu. Spotkania integracyjne, wycieczki, pikniki rodzinne, wystawy i udział w przeglądach kulturalnych i spartakiadach sportowych wzmacniają poczucie własnej wartości uczestników, oferują nowe doznania, otwierają na nowe obszary, wyzwalają wiele pozytywnych emocji i stymulują dalszy rozwój. W placówce przebywa 27 osób, w tym **22 osoby** z terenu Miasta Bochnia, co stanowi 80 % wszystkich uczestników. Wśród 19 osób oczekujących na umieszczenie w ŚDS także są mieszkańcy Miasta Bochnia.

Wsparcie informacyjno – edukacyjne oraz działania na rzecz osób starszych i schorowanych realizowane są także przez zespół pracowników **Samodzielnego Publicznego Miejskiego Zakładu Opieki Zdrowotnej**. Oprócz prelekcji i pogadanek na

tematy prozdrowotne pracownicy SPM ZOZ uczestniczą także w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

Na terenie miasta corocznie poszerzana jest **oferta kulturalno – rekreacyjna** dla osób starszych. Swoje działania do tej grupy wiekowej kierują m.in. Miejski Dom Kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna czy Kryta Pływalnia.

Miejski Dom Kultury w ubiegłym roku organizował 21 przedsięwzięć – imprez ogólnodostępnych, wydarzeń otwartych o charakterze sportowymi kulturalno – oświatowym - skierowanych także do osób starszych i niepełnosprawnych.

W ramach działalności **Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji** zorganizowano 4 przedsięwzięcia dla osób starszych i niepełnosprawnych: Rodzinny Gwieździsty Rajd Rowerowy, zajęcia na siłowni, zajęcia aerobiku oraz możliwość korzystania z sauny.

Biblioteka w ubiegłym roku oferowała seniorom i osobom niepełnosprawnym:

- bezpłatne wypożyczenie osobom z niepełnosprawnością wzroku - 5 urządzeń czytników uzyskanych bezpłatnie z Fundacji LARIX – korzystało 5 osób.
- nagrywanie i bezpłatne rozpowszechnienie książek mówionych przeznaczonych dla osób niewidomych i słabowidzących w standardzie cyfrowym, odtwarzanych przez czytnika - udostępniono 462 książki
- strona internetowa Biblioteki dostosowana dla osób z niepełnosprawnością wzroku
- udostępnianie osobom z niepełnosprawnością wzroku audiobooków – wypożyczono 8.725 książek audio
- warsztaty Rękodzieła Artystycznego, cykl spotkań tematycznych, Filia Nr 3 (24 spotkań, 219 uczestników)
- spotkania seniorów w Klubie Czytelnika Czwóreczki, Filia Nr 4 (9 spotkań, 113 uczestników)
- spotkania dla osób z niepełnosprawnością wzroku i seniorów w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki Audio (11 spotkań, 66 uczestników)
- kursy komputerowe dla osób 50+ „Do Internetu jeden krok” (32 uczestników)
- realizacja usługi "Książka na telefon" –dostarczanie książek mówionych, audiobooków, czasopism dla osób słabowidzących i książek w brajlu osobom, które ze względu na stan zdrowia mają problemy z poruszaniem się (1 osoba korzystająca)
- koncert charytatywny uczniów Szkoły Muzycznej I Stopnia w Mikłuszowicach, wsparcie bocheńskiej fundacji Auxilium, współorganizacja Biblioteka i Szkoła Muzyczna w Mikłuszowicach (78 uczestników)
- „Festiwal Literacki oKrucz” – projekt koordynowany przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Bochni we współpracy z Biblioteką (6 spotkań, 328 uczestników) – działanie przy udziale środków Gminy Miasta Bochnia
- Realizacja projektu „Audiobook uczy, bawi, rozwija...” spotkania, konkursy, warsztaty, lekcje biblioteczne (11 działań, 677 uczestników) przy udziale środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- współpraca z Polskim Związkiem Niewidomych Koło w Bochni, pomoc w organizacji: spotkania opłatkowego i obchodów Międzynarodowego Dnia Białej Laski, pisaniu

i rozliczaniu projektów (środki PZN).

Kryta Pływalnia w 2018 r. organizowała zajęcia „Gimnastyka dla Seniora”. W 10 spotkaniach średnio **10 seniorów** na każdych zajęciach, łącznie 288 wejść. Koszt przedsięwzięcia **2 140 zł**.

Działania na rzecz aktywności seniorów i osób niepełnosprawnych podejmowały także **Stowarzyszenia** w ramach umów zawieranych z Urzędem Miasta Bochnia na realizację zadań, na które otrzymały dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Bochnia:

- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Kropla Dobroci” – Festiwal Piosenki „Integracja malowana Dźwiękiem” (46 uczestników, ok. 1000 widzów)
- warsztaty arteterapii dla osób niewidomych (220 osób)
- „Świat dotyku i dźwięku – aktywizacja ruchem, dźwiękiem i dotykiem” - zajęcia plenerowe, integracyjne dla niewidomych (50 uczestników)
- Wycieczka integracyjna osób niepełnosprawnych do Bukowiny Tatrzańskiej – Baseny Termalne
- Zawody Sportowo – Rekreacyjne Seniorów oraz spotkanie integracyjne z okazji 100. Rocznicy Odzyskania Niepodległości dla członków Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów (45 uczestników)
- Spacer do Niepodległości – wycieczki turystyczno-historyczne dostosowane do możliwości osób starszych i niepełnosprawnych (4 wycieczki – 86 uczestników)
- Otwarte koncerty seniorskiego Chóru „Złota Jesień”: „Pieśni patriotyczne”, „Z piosenką przez Polskę”, „Koncert Jubileuszowy 25-lecie Chóru” – łącznie 5 wydarzeń
- Cykl 7 spotkań bocheńskich Seniorów – (ok. 500 osób)

Od lutego 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uczestniczy w projekcie realizowanym przez Województwo Małopolskie w partnerstwie z Caritas Diecezji Kieleckiej oraz Stowarzyszeniem Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego pn. **„Tele-Anioł”**.

Celem głównym projektu jest poprawa jakości życia osób niesamodzielnych poprzez realizację działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i sąsiedzkich w miejscu zamieszkania oraz usług wykorzystujących nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, które umożliwią osobom niesamodzielnym jak najdłuższe bezpieczne pozostanie w ich środowisku.

Projekt skierowany jest do osób niesamodzielnych mieszkających na terenie województwa małopolskiego, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego np. robienie zakupów, przygotowywanie i spożywanie posiłków, sprząatanie, poruszanie się, wychodzenie z domu, ubieranie i rozbieranie, higiena osobista, kontrolowanie czynności fizjologicznych.

Wsparcie w pierwszej kolejności udzielane będzie także osobom, które nie korzystają z pomocy w ramach istniejącego systemu pomocy społecznej.

Celem głównym projektu jest zapewnienie wszystkim – 10 000 Uczestnikom projektu formy wsparcia jaką jest TELEOPIEKA – możliwość całodobowego przekazania informacji o potrzebie wezwania pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa poprzez kontakt z Centrum Teleopieki.

Każdy Uczestnik projektu otrzymuje opaskę bezpieczeństwa na nadgarstek wyposażoną w przycisk SOS (alarmowy) i kartę SIM z możliwością połączenia głosowego z

Centrum Teleopieki. Skorzystanie z tej formy pomocy i zastosowanie ww. urządzeń jest uzależnione przy tym od dostępności sygnału telefonii komórkowej w miejscu zamieszkania Uczestnika.

Opaski bezpieczeństwa służą do natychmiastowego wezwania pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa. Urządzenie łączy się z ratownikiem medycznym, który udziela adekwatnej do sytuacji oraz możliwości pomocy w tym m.in.: informuje osoby wskazane do kontaktu o potrzebie udzielenia pomocy, udziela porady lub wzywa pogotowie lub inne służby ratunkowe – jeśli sytuacja tego wymaga.

Cele dodatkowe projektu to także zapewnienie dodatkowego wsparcia w postaci usług opiekuńczych/sąsiedzkich usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. Zakres usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania obejmuje w szczególności pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych (np. czynności związane z dostarczaniem produktów żywnościowych, przygotowaniem lub dostarczaniem posiłków, pomoc w spożywaniu posiłków lub karmienie, czynności związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego, w tym utrzymywanie porządku i czystości w najbliższym otoczeniu (w mieszkaniu/domu), czystości odzieży.

Ta forma wsparcia może być świadczona równorzędnie z pomocą w formie usług opiekuńczych świadczonych przez OPS w trybie „zwykłym”

Sąsiedzkie usługi opiekuńcze obejmują wspieranie osoby niesamodzielnej i pomoc w podstawowych, codziennych czynnościach domowych i życiowych, w szczególności:

- pomoc w dokonywaniu zakupów podstawowych artykułów;
- pomoc w przygotowywaniu i podawaniu posiłków;
- pomoc w wykonywaniu prac porządkowych w domu/mieszkaniu;
- pomoc w praniu odzieży i bielizny;
- pomoc w uiszczaniu opłat, w dotarciu do lekarzy, placówek i urzędów, w tym kontaktowanie się w sprawach urzędowych w imieniu osoby objętej usługą, towarzyszenie na spacerach;
- informowanie rodziny lub właściwych służb o pogorszeniu stanu zdrowia lub sytuacjach kryzysowych;
- odwiedziny w szpitalu – zlokalizowanym do 50 km od miejsca zamieszkania

Realizację projektu przewidziano do 31 stycznia 2021 r.

Realizacja celu strategicznego nr 4.

Partnerstwo na rzecz budowy kapitału społecznego

- 4.1. Zwiększenie udziału i roli sektora niepublicznego oraz aktywności mieszkańców w realizacji zadań społecznych, promocja i wzmocnienie odpowiedzialności społecznej
- 4.2. Partnerstwo z sektorem obywatelskim, animowanie środowisk lokalnych do aktywności
- 4.3. Profesjonalizacja i integracja służb społecznych

Powyżej wymieniono stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które w ubiegłym roku otrzymały dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Bochnia na realizację zadań z zakresu rozwiązywania i zapobiegania problemom społecznym. Wartość zrealizowanych działań to kwota **194.490,00 zł**, w tym udział dotacji z budżetu Gminy Miasta Bochnia - **23.600,00 zł**.

Placówki edukacyjne podejmowały inicjatywy na rzecz budowania tożsamości lokalnej i poczucia przynależności społecznej, wzmocnienia identyfikacji z miejscem zamieszkania poprzez m.in:

- zapewnienie uczniom możliwości zwiedzania najbliższej okolicy i wystaw tematycznych, zachęcanie uczniów do korzystania z ofert domu kultury, muzeum (SP Nr 5);
- organizowanie konkursów plastycznych i recytatorskich o treści patriotycznej (organizator: podmioty zewnętrzne - MP Nr 5, MP Nr 4, MP Nr 2,);
- współpraca z MDK Bochnia, Biblioteką, Kopalnią Soli, Muzeum w Bochni;
- organizowanie wycieczek i wyjazdów, których celem jest poznanie historii i kultury miasta
- obchody Dnia Patrona Szkoły (PSP Nr 1)

Identyfikację z miejscem zamieszkania i jego potrzebami wspierają także działania takie, jak m.in. inicjowane przez Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną:

- poświęcenie pokarmów Wielkanocnych w Bibliotece dla mieszkańców os. Kurów, Filia Nr 3,
- aktywizacja mieszkańców do udziału w głosowaniu budżetu obywatelskiego,
- wspieranie zebrań mieszkańców os. Kurów,
- wystawa prac podopiecznych Domu Pomocy Społecznej i Środowiskowego Domu Samopomocy „Dom Wielu Marzeń V – Bochnia moje miasto” otwarcie uświetnił występ podopiecznych DPS i ŚDS, seminarium historyczne „Bo wolność krzyżami się mierzy” (przy udziale środków Starostwa Powiatowego w Bochni),
- Powiatowy konkurs plastyczno – literacki „Bocheńszczyzna moja mała Ojczyzna”, współpraca ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich Oddział w Bochni (przy udziale środków Starostwa Powiatowego w Bochni)
- Wykład „Gen. Leopold Okulicki – legionista, żołnierz, komendant główny AK” – dr Dawid Golik w 120. Rocznicę urodzin gen. Leopolda Okulickiego. Współorganizacja spotkania: Starosta Bocheński Ludwik Węgrzyn i Burmistrz Miasta Bochnia Stefan Kolawiński
- sesja historyczna dotycząca operacji limanowsko – łapanowskiej i działań militarnych w

1914 roku na terenie Bocheńszczyzny, połączona z otwarciem wystaw fotograficznej Mirosława Mroczyka „Bramy do wieczności” (przy udziale środków Starostwa Powiatowego w Bochni).

W powyższych przedsięwzięciach uczestniczyło łącznie 598 uczestników.

Poczucie odpowiedzialności za środowisko lokalne wspierają kampanie na rzecz aktywnego włączenia w prace i głosowania nad Budżetem Obywatelskim, w ramach którego na wygląd i funkcjonowanie miejsca zamieszkania może mieć każdy obywatel Bochni.

Osoby pracujące w obszarze pracy z rodziną i pomocy społecznej systematycznie podnoszą swoje kompetencje.

Trzech asystentów rodziny zatrudnionych w tut. MOPS w 2018 r. uczestniczyło średnio w 9 sesjach szkoleniowych, których tematyka dotyczyła przede wszystkim pracy z rodziną, w tym spotkaniach superwizyjnych.

Ponadto 15 pracowników socjalnych uczestniczyło średnio w 5 szkoleniach, które dotyczyły doskonalenia kompetencji pracy z rodziną.

W MOPS zorganizowano **2 szkolenia**: z zakresu pracy z rodziną w oparciu o kontrakt socjalny (15 osób) oraz z tematyki KPA w pomocy społecznej (15 osób).

MOPS był także organizatorem Seminarium pn. „Role pomocowe asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej”. Program seminarium obejmował następujące wykłady naukowe: „Rodzina jako system, funkcje rodziny w kontekście diagnozy sytuacji dziecka”, „Od funkcjonowania rodziny do instytucjonalnego wsparcia” oraz „Kompetencje i współpraca asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej”. Wykłady oraz całe spotkanie prowadzone było przez pracowników naukowych Uniwersytetu Pedagogicznego oraz Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele szkół, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, kurator sądowy oraz pracownicy MOPS. Celem spotkania było przypomnienie, jaką rolę pełni asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pogłębienie współpracy między różnymi instytucjami działającymi wspólnie na rzecz rodzin, określenie wzajemnych kompetencji oraz wynikających z tego możliwości pomocy rodzinom w trudnych sytuacjach.

Pedagodzy, nauczyciele, wychowawcy, pracownicy MCDiM „Ochronka” podnosili swoje kompetencje w ramach szkoleń zewnętrznych i wewnętrznych. Szkolenia te obejmowały tematyką także zagadnienia z obszaru pomocy społecznej, wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zagrożeń wśród młodzieży i edukowania rodziców w tym zakresie.

Ponadto pracownicy instytucji pracujących w obszarze pomocowym, w tym wspierających rodziny i ich członków, utrzymują stałą współpracę w ramach zespołów do spraw rodziny, spotkań grup roboczych w procedurze „Niebieskie Karty”, w ramach zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Dokonują interdyscyplinarnej diagnozy sytuacji rodzin i ustalają ścieżkę pomocy w ramach swoich kompetencji, dzięki czemu inicjatywy podejmowane na rzecz wspierania rodziny są komplementarne, dostosowane do potrzeb rodziny i jej możliwości. Podejście takie gwarantuje trafność podejmowanych działań i ich efektywność.

Miejski Ośrodek upowszechnia informacje na temat aktualnej oferty i form pomocy

poprzez umieszczenie informacji na tablicach informacyjnych w siedzibie MOPS oraz w sposób obszerniejszy na stronie internetowej Ośrodka www.mopsbochnia.pl.

Każdy pracownik socjalny udziela ustnie informacji o świadczeniach realizowanych w MOPS w formie oraz przekazuje te informacje w formie pisemnej. Każda rodzina, która korzystała z pomocy MOPS w Bochni w 2018 r. lub zgłosiła się po taką pomoc uzyskała informację o świadczeniach realizowanych przez tut. Ośrodek.

Dane do niniejszego sprawozdania zebrane zostały za pomocą narzędzia „Karta wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bochnia na lata 2017 – 2026”, korzystano również ze sprawozdań rocznych z obszaru pomocy społecznej oraz wspierania rodziny. Wszystkie materiały służące do opracowania sprawozdania dostępne są w siedzibie MOPS, ul. Kolejowa 14.